

โครงการตรวจคัดกรองค้นหาความเสี่ยงสุขภาพประชาชน จากภัยสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช

และส่งเสริมสุขภาพลดเสี่ยงโรคด้วยสมุนไพรไทย

หลักการและเหตุผล

ประชากรไทยมีอาชีพพื้นฐานอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบผู้มีรายได้น้อย แต่ทำงานที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพจากสภาพภูมิอากาศที่ร้อนจัด ทำางการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการปวดหลังและกล้ามเนื้ออักเสบ รวมทั้งการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพมีพิษทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนรุนแรงถึงแก่ชีวิตขึ้นอยู่กับระดับความเข้มข้น ความเป็นพิษ และปริมาณที่ได้รับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายทาง โดยการสัมผัสทางผิวหนังที่ไม่สวมถุงมือและรองเท้าบูท ป้องกันขณะทำงานกับสารเคมี การสูดหายใจละอองที่ฟุ้งกระจายในอากาศ และการรับประทานอาหารและดื่มน้ำที่มีสารเคมีปนเปื้อน พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยทำให้เกษตรกรมีความเสี่ยงจากการได้รับอันตรายจากสารเคมีเพิ่มขึ้นยกตัวอย่างเช่น ใช้ถังภาชนะบรรจุสารเคมีที่รั่วซึม ฉีดพ่นสวนทิศทางการทำให้เสื้อผ้าเปียกชุ่มสารเคมีโดยไม่อาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าที่สัมผัสกับสารเคมีที่เปื้อนทันที เป็นต้น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช สามารถทำอันตรายต่อสุขภาพร่างกายได้ทั้งมนุษย์ และสัตว์ กล่าวคือ จะไปทำลายอวัยวะภายในร่างกาย เช่น ตับ ไต ปอด สมอ ผิวหนัง ระบบประสาท ระบบสืบพันธุ์ และตา ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่า เราจะรับสารเคมีเข้าสู่ร่างกายทางใด และปริมาณมากน้อยเท่าใด ส่วนใหญ่แล้วการที่อวัยวะภายในร่างกายได้สะสมสารเคมีไว้จนถึงขีดที่ร่างกายไม่อาจทนได้จึงแสดงอาการต่างๆขึ้นมา เช่น โรคมะเร็ง โรคต่อมไทรอยด์ โรคเลือดและระบบภูมิคุ้มกัน เป็นต้น

ตำบลท่าดั่งเป็นตำบลหนึ่ง ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม โดยมีพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรมากถึงร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ทำนา ทำไร่ ทำสวนผลไม้และสวนยางพารา ผลกระทบจากการใช้สารเคมีในการควบคุมและกำจัดศัตรูพืช จึงกระจายและขยายเป็นวงกว้าง และยังคงอยู่ในระดับที่รุนแรงและสูงอยู่ และจากการตรวจเลือดเกษตรกร ปี ๒๕๖๒ มีจำนวนผู้เข้ารับการตรวจจำนวน ๑๐๒ คน พบว่ามีผลการตรวจ ไม่ปลอดภัย จำนวน ๘๓ คน เสี่ยง จำนวน ๑๘ คน และปลอดภัยจำนวน ๑ คน

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่าเกษตรกรในตำบลท่าดั่ง ยังคงมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการนำมาใช้นั้นได้มีการใช้อย่างไม่ถูกวิธีและขาดความรู้ จึงทำให้มีผลกระทบกับด้านสุขภาพโดยตรง ดังนั้นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าดั่ง จึงเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพเกษตรกรในตำบลท่าดั่ง จึงได้จัดทำโครงการสารพิษตกค้างในเลือดเกษตรกร ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรกลุ่มเสี่ยงในตำบลท่าดั่งได้รับการตรวจสุขภาพและเจาะเลือดเพื่อดูว่ามีปริมาณสารเคมีตกค้างในกระแสเลือดอยู่ในระดับใดเพื่อทำการเฝ้าระวังและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนผู้บริโภค ได้รับการเจาะเลือด ตรวจคัดกรอง ค้นหาระดับสารเคมีฆ่าแมลงตกค้างในร่างกายโดยวิธี Reactive Paper test
๒. เพื่อให้ประชาชนทุกคนที่ตรวจพบภาวะเสี่ยง ในระดับ มีความเสี่ยงและ ระดับไม่ปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย
๓. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เรื่องสมุนไพรรางจืดมากขึ้น และสามารถบริโภค ลดความเสี่ยงโรคที่เกิดจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้อง

กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกรผู้ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการประกอบอาชีพในหมู่ที่ ๑ - ๘ ตำบลท่าดัวง
จำนวน ๔๐๐ คน

วิธีดำเนินการ

ขั้นเตรียมการ

๑. จัดเตรียมข้อมูล

๒. ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรและบุคลากร และงบประมาณเพื่อ

- ประชุมชี้แจงโครงการ
- จัดหาวัสดุชุดเจาะเลือดตรวจคัดกรองและแบบคัดกรอง
- จัดหาสมุนไพร รางจืด

ขั้นดำเนินการ

๑. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และสื่อสารประชาชนสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ

๒. จัดกิจกรรมตรวจคัดกรอง

- สัมภาษณ์คัดกรองความเสี่ยงเบื้องต้น
- เจาะเลือดคัดกรองความเสี่ยง

๓. ส่งเสริมสุขภาพกลุ่มเสี่ยงทุกรายด้วยสมุนไพรรางจืด

๔. จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้การใช้สมุนไพรรางจืดแก่กลุ่มเป้าหมาย

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓

งบประมาณ

จากงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลท่าดัวง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

รายละเอียด ดังนี้

-ชุดทดสอบโคลิเอสเตอร์เรสในเลือดเกษตรกร ๔ ชุดๆละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
-ค่าสมุนไพรรางจืด จ่ายให้กลุ่มเสี่ยง (๑๐๐ แคปซูลต่อขวด)	
จำนวน ๔๐ ขวดๆ ละ ๑๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
-แบบสอบถามประกอบการตรวจคัดกรอง ๔๐๐ คนๆละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒๕ บาท x ๑ มื้อ x ๔๐๐ คน	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
รวมทั้งสิ้น	๒๐,๐๐๐ บาท
	(สองหมื่นบาทถ้วน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ประชาชนชาวกะลาเสได้ทราบสถานการณ์ความเสี่ยงสุขภาพประชาชนจากสารเคมีตกค้างในร่างกายเพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมการลดผลกระทบจากโรคที่สืบเนื่องจากพิษสารเคมีกำจัดแมลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ประชาชนเห็นคุณค่าสมุนไพรไทยในการสร้างเสริมสุขภาพและสามารถใช้สมุนไพรรางจืดเพื่อป้องกันพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ปนเปื้อนมากับอาหารได้อย่างถูกต้อง

๓. เกษตรกรมีพฤติกรรมการใช้สารเคมีที่ต้องปลอดภัยและประชาชนเกิดพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยเพื่อป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพที่ดี

๔. เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การเฝ้าระวังและควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพของชาวบ้านกะลาเส

ผู้รับผิดชอบโครงการ

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าด้วง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

(ผู้เสนอโครงการ)

ลงชื่อ.....

(นางเกษร วันคอยท่า)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าด้วง

(ผู้เห็นชอบโครงการ)

ลงชื่อ.....

(นายมานพ เงินโถม)

สาธารณสุขอำเภอหนองไผ่

(ผู้อนุมัติโครงการ)

ลงชื่อ.....

(นายอดุลย์ ปริญญาศรีเสวต)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าด้วง